

Kjær Rasmussen: VS kan anbefale lovforslaget med henvisning til, at der jo skal finde revision sted i folketingsåret 1970-71.

Ministeren for kulturelle anliggender (K. Helveg Petersen): Jeg takker ordførerne for den tilslutning, der er givet, og har ikke mange bemærkninger at gøre, blot én til fru Merete Bjørn Hanssen, der kom ind på den indskudte sætning i fremsættelsestalen — en sætning, der altså adskilte min fremsættelse fra min forgængers — hvor jeg har bemærket, at der under forudsætning af, at man fastholder det grundlag, man i dag har for konservatoriernes virksomhed, vil være en naturlig begrænsning med hensyn til antallet af konservatorier.

Vel, det er en betragtning, der ikke har nogen konkret udformning, men jeg vil gerne stille den i sammenhæng med det, som hr. Erik Hansen (Ålborg amt) var inde på, da han talte om placeringen af konservatorier i forhold til universitetscentrene. Der ligger måske her nogle muligheder, som kan føre til, at vi ved at få musikkonservatorier indbygget i universitetscentre kan gøre dem mere åbne, uden at man af den grund slækker på de høje uddannelseskra- ver, der naturligvis må stilles til en undervisning, der karakteriseres som en højere undervisning. Der ligger her nogle muligheder, som vi måske kan drøfte i udvalget sammen med de andre spørgsmål, som man finder det rimeligt at få belyst.

Hermed sluttede forhandlingen.

Lovforslagets overgang til anden behandling vedtoges uden afstemning.

Formanden: Efter de faldne udtalelser foreslår jeg, at lovforslaget henvises til et udvalg på 17 medlemmer. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

Første behandling af forslag til lov om ændring af lov om boligbyggeri.

(Lovforslaget (nr. 43) findes i tillæg A. sp. 565, fremsættelsen i tidenden sp. 397.)

Formanden: Sammen med denne sag foretages den under punkterne 4-5 på dagsordenen opførte sager, nemlig:

Første behandling af forslag til lov om ændring af lov om boligbyggeri af 1958.

(Lovforslaget (nr. 44) findes i tillæg A. sp. 551, fremsættelsen i tidenden sp. 402).

Første behandling af forslag til lov om ændring af lov om boligbyggeri af 1967.

(Lovforslaget (nr. 45) findes i tillæg A. sp. 557, fremsættelsen i tidenden sp. 402).

Lovforslagene sattes til forhandling.

Kaj Andresen: Det er min fornemmelse fra den periode, der er gået, siden vi gennemførte boligsikringsordningen, at man ud over landet betragter boligsikringsordningen som en god, social og familievenlig ordning. Fra kommunernes side vises tilfredshed. Ordningen betyder, at nybyggeri kan lejes ud, og at lejere, der ikke før havde mulighed derfor, nu kan komme ind i det nye byggeri.

Uden at jeg mener, at boligforholdene på Nørrebro egner sig til solstrålehistorier, vil jeg alligevel for at illustrere boligsikringsordningens virkninger henvise til en beretning i BT for den 2. marts, hvor man fortæller om en familie på 2 voksne og 4 børn, der hidtil har boet i en halvanden værelseslejlighed på Nørrebro, men som nu har mulighed for at rykke ind i en moderne lejlighed i Albertslund på 2 værelser og 2 kamre. Det ville for boligsikringsordningen have været en umulighed for denne familie at overtage en sådan lejlighed. Bruttolejen er ca. 10.000 kr., og det ville, efter hvad der er oplyst, familien ikke have kunnet betale; men på grund af boligsikringsordningen, der i dette tilfælde betyder et månedligt tilskud til huslejen på 675 kr., er det altså muligt, at en sådan familie med 4 børn nu kan rykke ind i en moderne og sund lejlighed væk fra et område og også fra en lejlighed, der slet ikke svarer til familiens behov.

Jeg tror, det er en illustration af, at vi i virkeligheden efter boligsikringsordningen har nået det, som var hensigten med den, at skabe langt bedre muligheder for familier med børn og mindre indkomster.

[Kaj Andresen.]

Loven skal jo revideres i år. Det skal den, fordi det var man enig om under udvalgsbehandlingen i fjor af forskellige grunde, men ikke mindst fordi det indkomstgrundlag, vi anvendte sidste år, på grund af skattelovsændringerne ikke kan anvendes i år. Det eksisterer ikke mere. Begrebet den skattepligtige indkomst, som den kendtes i fjor, er ændret, og derfor er det ganske simpelt nødvendigt at finde et nyt indkomstgrundlag.

Jeg kan sige, at jeg stort set er enig i de ændringer, som foreligger i boligsikringsforslaget. Den væsentlige er jo den om det nye indkomstgrundlag. Netop fordi boligsikringen er afhængig af to faktorer, nemlig indkomsten og huslejen, hvor huslejen jo giver sig selv — det er den husleje, der nu engang gælder for lejligheden — er indkomsten, og netop den rigtige indkomst, overordentlig vigtig som grundlag for beregningen.

Vi var jo enige om, at den gamle skattepligtige indkomst ikke var noget ideelt indkomstgrundlag. Vi valgte alligevel at gennemføre boligsikringsordningen, bl. a. af tidsmæssige grunde, for at nå at få den gennemført til det tidspunkt, hvor den var lovet, men også fordi den skattepligtige indkomst jo var næsten den eneste administrativt mulige løsning, hvorved det var muligt at kontrollere det grundlag, hvorpå boligsikringen skulle beregnes.

Man kan så spørge, om det indkomstgrundlag, der nu foreligger her i lovforslaget, er ideelt. Derom vil jeg sige, at det er det vel egentlig ikke. Vi bevarer i hvert fald stadig væk en skattepligtig indkomst, ganske vist i en ny form, og det indebærer nogle af de skavanker, der var ved den gamle ordning. De specielle fradrag, skal vi sige fradrag for renter og fradrag for under-skud på ejendom, afskrivningsregler osv., påvirker stadig væk det nye indkomstgrundlag, og så gælder den indkomst, man bruger som grundlag, jo stadig væk et år frem.

Alligevel tror jeg, man af mange grunde må foretrække det foreslåede indkomstgrundlag. For det første har jo halvdelen af de kommuner, der er spurgt, foretrukket at bevare den skattepligtige indkomst som grundlag. De mener, at den er betydeligt

lettere at kontrollere end noget andet indkomstgrundlag; den er også lettere at administrere, fordi man ikke skal til at gennemføre en speciel ligning eller indkomstansættelse for at beregne boligsikringen. Vi kan vel også sige, at med de ændringer, der nu er sket, hvor skattefradraget er bortfaldet, hvor en række andre fradrag ikke længere eksisterer, er vi nået nær til en bruttoindkomst, og jeg ville mene, at når vi kommer til kildeskattens gennemførelse, så vil vi vel næsten med den løsning, der her er foreslået, have den aktuelle indkomst som grundlag for boligsikringsberegningen. Jeg tror så alligevel — det vil gælde på en lang række områder — at man bliver nødt til at foretrække en administrativ enkel løsning fremfor måske at nå helt hen til 100 pct.s retfærdighed i tildelingen af ydelserne. Jeg tror alligevel ikke, det vil være muligt at gennemføre en ordning, sådan som nu ved kildeskatten, hvor man kan ændre skattebeløbet fra uge til uge eller fra måned til måned. Skal der være nogen rimelighed i tingene og administrationen ikke blive alt for voldsom, så tror jeg ikke, det lader sig gøre. Man må beregne boligsikringen for et år ad gangen. Når man så derudover gennem de foreslåede ændringer får mulighed for ved en efterregulering, når året er forbi, at rette på de skævheder, der kan være, og i øvrigt opretholder den pligt, der er for boligtageren til at opgive ændringer i indkomst i årets løb, så tror jeg, man er nået så langt, som det nu lader sig gøre. Med de mangler og de skavanker, der stadig væk knytter sig til det, tror jeg alligevel, det er den bedste løsning, og jeg kan i hvert fald tilsige, at vi vil medvirke til at gennemføre denne ordning, og så se, hvordan den virker.

Det har jo heldigvis vist sig, også gennem de oplysninger, der foreligger ude fra kommunerne, at det er relativt få misbrug og urimeligheder, der har fundet sted i forbindelse med boligsikringen. Vi har jo allerede med ordningen, som den hidtil har været administreret, haft en mulighed for, at kommunerne i enkelte tilfælde kan tage stilling til særlig grelle forhold, hvor der kan være tale om særlig høj leje eller luksusbetonede boliger. Det har tilsyneladende ikke været tilstrækkeligt, og jeg er derfor enig i, at man søger at finde en løsning. Man kunne have forsøgt en mere generel

[Kaj Andresen.]

løsning. Det ville være vanskeligt at lave en generel løsning, der kunne gælde over hele landet i alle kommuner, og derfor er jeg enig i, at man med forslaget om, at kommunerne får en særlig beføjelse til at vurdere visse enkelttilfælde, har nået det bedst mulige. Det kan man altså gøre i de tilfælde, hvor huslejen er særlig høj i forhold til indkomsten. Bestemmelsen kan bringes i anvendelse, hvor den skattepligtige indkomst af særlige grunde er bragt langt ned, også hvor man f. eks. har forsøgt gennem stråmænd, kan jeg vel sige, at overføre ordningen til parcelhusene. Jeg tror altså, at det vil være mere praktisk at gøre det ad den vej end at lave generelle ordninger, og at det er rigtigt, at kommunerne skal udøve dette skøn. De vil have større mulighed for at vurdere disse enkelttilfælde, grænsetilfælde, som der vil være, og hvor misbrug kan finde sted, og derfor finder jeg det rigtigt, at kommunerne får denne mulighed.

Med det nye indkomstgrundlag er det også klart, at man måtte have nye beregningsregler eller nye procentsatser. Når vi fra en indkomst på 30.000 kr. efter den gamle lov går over til en indkomst på 40.000 kr., må procenterne være andre, og jeg tror, man er nået så nær som muligt til at sikre, at boligsikringen gennem det nye forslag giver de samme ydelser som hidtil.

Der er jo i selve systemet allerede indbygget en vis maksimalydelse, nemlig en ydelse, der er sat i forhold til huslejen med en vis procent af huslejen som det maksimale, der kan ydes. Boligministeren har ikke ment, at denne maksimale beregning af huslejen var tilstrækkelig, men foreslår her, at man supplerer dette med et kronebeløb, 8.100 kr. Jeg vil gerne sige, at jeg er noget i tvivl om rigtigheden af et sådant kronebeløb som grænse, både i tvivl om, hvorvidt selve princippet med et fast beløb er det rigtige, men også i tvivl om, hvis det endelig skulle være, om det foreslåede beløbs størrelse er den rigtige.

Sagen er jo, at indkomst og husleje varierer landet over. Hvis vi tager modsætningen mellem, skal vi sige Storkøbenhavn og en del af provinsen, vil jo indkomsten variere, men huslejen ofte variere i

omtrent samme forhold, så dér gør det ikke så meget, at man beholder de samme satser. Men så snart man indfører et bestemt krone- og ørebeløb, vil det virke forskelligt i de forskellige dele af landet. Der er i hvert fald ingen tvivl om, at en grænse på det beløb, der her er tale om, vil ramme hårdere i det storkøbenhavnske område end i adskillige kommuner landet over. I eksemplet med familien, der var flyttet fra Nørrebro til Albertslund, viste det sig jo, at det lod sig gøre ved et tilskud på 675 kr. pr. måned, netop det, boligministeren her foreslår som grænsebeløb. Jeg vil derfor nok mene, at man i hvert fald bør se på, dels om man skal have en sådan grænse, og i hvert fald om grænsen bør ligge dér, hvor det er foreslået.

Der er vel ingen tvivl om, at spørgsmålet om boligsikringens overførelse til værelseudlejningen vil være aktualiseret i forbindelse med de foreslåede ændringer. Vi har jo haft en række henvendelser herom i tidens løb, nemlig angående værelser til unge og pensionister, og vi bør vel også drøfte dette spørgsmål. Jeg er enig med boligministeren i, at vi næppe bør overføre boligsikringsordningens bestemmelser til værelseudlejning. Men jeg tror også nok, vi må se at sikre, at der så er en tilstrækkelig klar adskillelse imellem, hvad der er værelse, og hvad der er bolig eller lejlighed, så at der ikke kan være tvivl om, hvornår boligsikring kan ydes og hvornår ikke, og så må man vel løse værelseproblemerne på anden vis.

Der har også været røster fremme om, at boligsikringsordningen ikke benyttes i fuld udstrækning, at der skulle være tvivl om, hvorvidt befolkningen i tilstrækkelig udstrækning er klar over, hvilke virkninger den har, og hvilke muligheder man har for at få boligsikring. Jeg vil derfor bede ministeren om, at der bliver mulighed for gennem kommunerne at få belyst lidt nærmere, hvilke erfaringer man har herom, men måske også sikre, at man på en eller anden vis kan give nye lejere ved overtagelse af bolig oplysninger om ordningens eksistens, og hvordan den vil virke i det særlige tilfælde.

De lovforslag, der foreligger om ændring i boligbyggerilovene, er jo stort set en

[Kaj Andresen.]

ajourføring. Man må føre beløbene à jour med de ændringer, der sker i boligsikringsloven. Jeg vil dog gerne, at vi i et udvalg bør have mulighed for at drøfte, om beløbsgrænsen for adgang til det sociale byggeri er rigtig. Den er jo knyttet til boligsikringsordningens grænser, men der er den forskel, at indkomstgrænsen som beregningsgrundlag for boligsikring jo i sig selv, hvis den svinger fra år til år, vil rette stillingen op, om jeg så må sige. Hvis man et år har fået lidt mindre, end man kunne få, vil en mindre indkomst det følgende år rette op på det ved den endelige opgørelse, hvorimod adgangen til det sociale byggeri er helt aktuel. Det vil altså sige, at den indkomst, som boligsøgeren har netop på det tidspunkt, hvor en lejlighed tilbydes, kan være afgørende for, om det er muligt for ham at få boligen eller ej. Derfor er det et spørgsmål, om man ikke på en eller anden måde må sikre, at muligheden for at komme ind i socialt byggeri i hvert fald bygger på den helt aktuelle indkomst i højere grad, og det vil lettere kunne lade sig gøre, idet det kun er de enkelte tilfælde, det drejer sig om. Jeg tror, vi skal overveje, om ikke der findes en mulighed dér.

Jeg skal i øvrigt tilsige mit partis medvirken til en snarlig gennemførelse af lovforslagene, sådan som de foreligger.

Poul Schlüter: Vi er netop nu ganske tæt på ét års dagen for indførelsen af den nye boligsikringsordning. Når erfaringerne i dag skal gøres op, er der god grund til at slå fast, at denne ordning har vist sig at være et meget betydningsfuldt fremskridt i dansk boligpolitik. Ingen kan bestride, at vi nu gennemfører en langt mere retfærdig og socialt motiveret fordeling end før af den støtte, det offentlige stiller til rådighed for en billigørelse af huslejen.

Generelt bedømt er det min opfattelse, at boligsikringsordningen har været en afgjort succes. Ikke mindst har den været det ved at mildne den høje husleje i nybyggeriet for de unge, som jo nu engang er henvist til at finde sig en bolig i de nyopførte ejendomme. Men dertil kommer naturligvis, at boligsikringen for familier med mindre indtægter har bidraget til at afdæmpe virkningen af lejeforhøjelserne i den eksiste-

rende boligmasse. Det konservative folkeparti er derfor ikke i tvivl om, at boligsikringsordningen skal fastholdes.

Det forslag til ændring af loven, som boligministeren har fremsat, er vel først og fremmest motiveret af den ændring, der er sket i det indkomstbegreb, som lovens støtteordning opererer med, men jeg noterer med tilfredshed, at ministeren har benyttet lejligheden til samtidig at foreslå også ændringer, som de indhøstede erfaringer i årets løb taler for at indføre.

Både da loven for et år siden blev skabt og senere, har det for os alle været klart, at den skattepligtige indkomst egentlig ikke var et virkelig ideelt grundlag for boligsikringen — hr. Kaj Andresen var i sin tale inde på det samme — men det var altså i sin tid det eneste, man praktisk kunne anvende. Jeg forstår, at ministeren har lagt megen vægt på, at man nu igen fik analyseret, om andre muligheder var praktisable, men undersøgelserne er sluttet med, at man har måttet erkende, at den skattepligtige indkomst stadig må være udgangspunktet for støtten.

I mit parti kan vi tiltræde dette resultat, ikke mindst fordi meget stærke hensyn til ordningens administration taler derfor. Når man bygger på den skattepligtige indkomst, undgår man jo kostbar dobbeltadministration, fordi kontrollen med boligsikringsgrundlaget foretages af samme myndighed, som i forvejen og alligevel har kontrolleret den selvangivne indkomst. Det er jo kommunerne, der skal administrere ordningen, og vi ved, at kommunerne kraftigt støtter, at man bibeholder den skattepligtige indkomst som beregningsgrundlag ud fra administrative synspunkter.

Men i øvrigt må det vel være berettiget nu at slå fast, at en del af den gamle betænkelighed ved at lade den skattepligtige indkomst være udgangspunktet for støtten vil falder væk derved, at afstanden mellem bruttoindkomst og nettoindkomst i kraft af skattelovsrevisionerne indsnævres. Her kan jeg også slutte mig til de betragtninger, hr. Kaj Andresen fremførte. Og yderligere vil betænelighederne blive reduceret, når kildeskattesystemet kommer i sving og dermed en forskudsligning, således at den skattepligtige indkomst bliver identisk eller næsten identisk med den samtidige ind-

[Paul Schlüter.]

komst og ikke indkomsten for året før. Men i alle tilfælde tror jeg, at det er forstandigt at gennemføre den ændring, ministeren har foreslået om, at kommunalbestyrelserne kan — de skal jo ikke — nedsætte eller afslå at yde boligsikring, dersom huslejen overstiger halvdelen af husstandens indkomst og forholdene i øvrigt taler derfor. Den praktiske virkning af dette forslag kan vi vel i øvrigt se nærmere på under udvalgsbehandlingen.

På grundlag af det, vi nu ved om, hvorledes ordningen har virket gennem sit første år, må det også være ganske rimeligt at foreslå, som ministeren gør det, at boligsikringsydelsen ikke kan overstige 8.100 kr. om året. Denne regel tror jeg vil bidrage stærkt til at undgå, at boligsikringen i enkelte tilfælde ligesom kan gå over gevind, men naturligvis må vi alle i udvalget også omkring dette spørgsmål nærmere se på, hvorledes udformningen i praksis vil virke. Jeg har forstået på boligministerens fremsættelse, at han er rede til at underkaste dette spørgsmål en nærmere afvejning under udvalgsbehandlingen.

Ellers er jo lovforslaget en, man kan kalde det teknisk-matematisk omformning, nødvendiggjort af det nye indkomstbegreb, og jeg tror, det er klogt, at ministeren har bestræbt sig for, at forskydningerne i den enkelte husstands boligsikring skal blive så små som muligt. Jeg anser det for en fordel, at man i forbindelse med omformningen opgiver det noget snørklede begreb „huslejerelationstallet“ og i stedet foretager en beregning direkte på grundlag af husstandens indkomst. Huslejerelationstallet er jo ikke ligefrem et popbegreb, og den nye ordning vil blive væsentligt enklere for befolkningen at forstå og at arbejde med, og det er en vigtig ting, når der skrives love.

De forslag til ændring af de to love om boligbyggeri, som ministeren har fremsat, går jo alene ud på en helt selvfølgelig regulering af indtægtsgrænserne i overensstemmelse med de ændrede skattelove. Disse forslag kan jeg lade passere uden en eneste kommentar.

Det konservative folkeparti er rede til at give alle 3 lovforslag en velvillig behandling. At behandlingen så i øvrigt må

og skal være hurtig, har jo sin begrundelse i, at den ajourførte boligsikringsordning må kunne virke allerede fra den 1. april i år.

Ib Thyregod: De 3 forslag, som her foreligger til behandling, er jo, som det er blevet nævnt, en revision af den i forbindelse med boligforliget gennemførte boligsikringsordning, den boligsikringsordning, som vi vedtog for ca. 1 år siden.

Princippet i boligsikringsordningen er vi fra venstres side helt enige i. Det, der her er sket, er jo det, at man har afløst de tidligere i mange tilfælde tilfældigt virkende tilskud — det være sig i form af renteløpser, driftstilskud eller på anden måde — med en mere socialt betinget ydelse, en ydelse til de familier, som på grund af deres indtægt kan have vanskeligt ved at overkomme udgiften til huslejen. Det var altså en behovsydelse, en social ydelse, som på denne måde blev gennemført i forbindelse med boligforliget.

Jeg vil også gerne fremhæve det børnevenlige i det boligsikringsprincip, vi dengang gennemførte, at der toges hensyn til antallet af børn, familiernes forhold i det hele taget set i forhold til de lejligheder, de boede i, og udgiften hertil, at der blev tale om særligt hensyn til pensionister, og at der gennem denne ordning i det hele taget blev skabt mulighed for en bedre fordeling af lejlighederne, navnlig inden for nybyggeriet.

Selv om vi dengang var helt enige i princippet, pegede vi allerede dengang på, at den praktiske udformning af boligsikringsordningen ikke var tilfredsstillende, og jeg tror, at udviklingen her har givet os ret. Det, vi pegede på i betænkningen af 24. februar 1967, var, at det grundlag, som boligsikringsydelsen skulle beregnes på, ikke var det aktuelle; det var et grundlag, som kunne ligge indtil 1½ år tidligere, uanset at der måske i mellemtiden kunne blive tale om sygdom, arbejdsløshed eller andre personlige forhold, der giver anledning til, at det ville være rimeligere med et andet indkomstgrundlag, og at dette kunne virke uheldigt socialt. Endvidere pegede vi også på, at den skattepligtige indkomst ikke altid var det rette begreb at anvende i relation til boligsikringsordningen. Der kunne være visse rettigheder, som det kunne være naturligt at give i skattemæssig henseende, såle-

[Ib Thyregod.]

des at der kunne foretages fradrag i den skattepligtige indkomst, men som man ikke uden videre behøvede at overføre til en boligsikringsordning, hvor andre hensyn gjorde sig gældende. Men der var jo enighed i udvalget om, at man senere skulle overgå til andre ordninger, og det første forslag til en revision foreligger altså nu her i dag.

Vi pegede allerede dengang på, at der formentlig ville blive tale om flere omlægninger, og også det må anses for sandsynligt, efter at vi nu ved, at der ud over den ændring, som her foreligger, yderligere sker ændring i forbindelse med kildeskattens ikrafttræden. Og selv om loven i og for sig efter sin ordlyd også skulle kunne anvendes på denne situation, tror jeg, det bliver nødvendigt med en revision af loven også i forbindelse med kildeskattens ikrafttræden.

Den første omlægning er altså kommet nu i forbindelse med skattefradragets retsopphævelse, og jeg vil gerne fremhæve, at der herigennem er sket en tilnærmelse af indkomstbegrebet til det indkomstbegreb, som vi dengang ønskede i forbindelse med vedtagelsen af boligsikringsordningen. Den næste sker så i forbindelse med kildeskatten, hvor vi nærmer os den aktuelle indkomst, altså ikke den 1-1½ år gamle indkomst, men den aktuelle indkomst, også ved beregning af boligsikringsydelsen.

Det er på denne baggrund, man må se de udtalelser, som foreligger fra kommunerne, og som er refereret i bemærkningerne til lovforslaget. Når det her siges, at halvdelen af kommunerne ønskede, at den skattepligtige indkomst blev bevaret som indkomstbegreb i relation til boligsikringen, så står heroverfor, at den anden halvdel var utilfreds med denne ordning og af forskellige grunde ønskede et andet indkomstbegreb anvendt end den skattepligtige indkomst. Når man ser dette i forbindelse med, at det for kommunerne i høj grad er de administrative synspunkter, som er de afgørende, så tror jeg, at denne undersøgelse viser, at denne praktiske udformning af boligsikringen ikke har været helt rimelig.

Men det afgørende er nu, at de forslag, som foreligger her, er en tilnærmelse til den aktuelle indkomst og også til den egentlige indkomst, altså væk fra det, som tidligere

var den skattepligtige indkomst, fordi fradraget for skatter dengang indgik i den.

Der er, som det allerede er blevet sagt, kun ret kort tid til behandling af disse lovforslag, fordi boligsikringsforslaget skal være gennemført inden 1. april af hensyn til de ydelser, som skal udredes til dem, som nu har ansøgt om boligsikring. Dette skyldes naturligvis folketingsvalget og det tidspres, der her har været, og jeg skal derfor ikke rejse særlige spørgsmål i forbindelse med forslaget denne gang, men vil gerne rejse nogle spørgsmål, som man eventuelt kan tage op i forbindelse med den revision af boligsikringsloven, som senere må komme, hvis det ikke er muligt at få ændringerne gennemført i forbindelse med det foreliggende lovforslag.

Jeg vil gerne i den forbindelse nævne, at man jo i bemærkningerne til lovforslaget vil se, at der er kommuner, der har rejst spørgsmålet om selvpensionisternes stilling, selvpensionister med lave indtægter og deres stilling i relation til boligsikringen, og om der ikke burde gennemføres en særregel for dem, således som man jo også var inde på det i forbindelse med boligforliget. I et vist omfang er disse synspunkter jo tilgode-set ved den pensionistordning, der findes for boligsikringen, men jeg tror, det er rigtigt, således som disse kommuner har peget på det, at se yderligere på disse spørgsmål.

Jeg vil også gerne nævne problemet om refusionen af boligsikringen. Vi har et problem her i en række kommuner, specielt udviklingskommuner, hvor der er tale om et betydeligt byggeri, og hvor der kan være vanskeligheder for kommunerne med det nuværende refusionssystem, den rent tidsmæssige ordning af dette.

Endelig vil jeg også gerne nævne det problem, som også andre har været inde på, spørgsmålet om, hvorvidt ordningen kan misbruges, f. eks. i forbindelse med luksusbyggeri eller stråmandsordninger i forbindelse med udlejning af parceller o. lign. Det, jeg navnlig lægger vægt på i denne forbindelse, er naturligvis, at man ikke gennem boligsikringsordningen kommer ind på noget, som er inflationsskabende inden for boligbyggeriet. Og her er situationen vel nok den, at vi har set visse tilfælde af luksusbyggeri, hvor det ikke har været rimeligt,

[Ib Thyregod.]

at man har givet fuld boligsikringsydelse. Jeg tror, de garantier, som nu er indsat i forslagene, vil virke på en udmærket måde til at imødegå disse tilfælde, men man kunne måske også overveje andre former for stramninger, således at boligsikringen ikke skal have denne inflationsskabende effekt.

Jeg vil også i øvrigt vedrørende dette spørgsmål sige, at det jo nævnes i bemærkningerne, at byggeudgifterne i Københavnsområdet er meget betydeligt højere end i provinsen, og det er jo et spørgsmål, som vi ofte har diskuteret i boligudvalget, hvorledes man kommer væk fra dette, at byggeudgifterne er så betydelige, når man sammenligner København med provinsområderne.

En af de ting, som jeg tror her vil være gavnlige, er det fastprissystem, som man nu er gået ind for at indføre for det offentlige, hvor man med andre ord forlanger, at entreprenørerne skal give tilbud med faste beløb uden hensyn til pris- eller lønstigninger, som således må indkalkuleres i de entreprisesummer, som skal aftales. Jeg tror, at dette system, hvis det efterhånden virker ud også på de private bygherrer og på de sociale boligselskaber, vil medvirke til at gennemføre besparelser inden for boligbyggeriet netop med henblik på de pris- og lønstigninger, som i høj grad har været med til at forøge byggeudgifterne, sådan som vi har set det i mange tilfælde, også i forbindelse med offentligt byggeri. Jeg tror også, at den jordlovsrevision, der arbejdes med, bl. a. med henblik på billiggørelse af byggegrunde, vil være en faktor, som vil være af væsentlig betydning også for en billiggørelse af byggeriet, selv om byggegrundens pris naturligvis kun er en mindre del af den samlede byggeudgift.

Endelig vil jeg gerne nævne, at den rentenedsættelse, som forhåbentlig bliver konsekvensen af den økonomiske sanering, vi er ved at gennemføre, også vil medføre en betydelig besparelse for byggeriet, således at lejen af den grund vil kunne nedsættes for fremtidigt byggeri. At der også vil kunne ske en besparelse for statens vedkommende gennem rentesikringsordningen, vil jeg tilføje.

I det hele taget mener vi, at der er behov

for at gennemføre ordninger, således at opsparing til egen bolig, hvad enten det er i form af ejerlejlighed, lejlighed eller parcelhus, under en eller anden form skattemæssigt begunstiges på samme måde, som det er tilfældet med de såkaldte etableringsfonds. Det, at der på denne måde skabes mulighed for forøget opsparing med henblik på byggeri, vil også kunne virke ind i gunstig retning på dette område.

Så vil jeg gerne til sidst nævne et problem, som vi tidligere har diskuteret her i folketinget, nemlig spørgsmålet om saneringen. Hr. Kaj Andresen nævnte forholdene på Nørrebro, og i en fjersnynsudsendelse i går blev det nævnt, at der stadig i København er ca. 36.500 saneringsmodne lejligheder. Jeg har tidligere mange gange haft lejlighed til at rejse spørgsmålet om saneringen og dens fremme, og jeg skal ikke komme nærmere ind herpå, men blot nævne i denne forbindelse, at jeg tror, en af de ting, som vil kunne virke gavnlige ind for fremme af saneringen, er, at man i forbindelse med boligsikringsordningen finder en løsning, hvorved man i særlig grad tilgodeser de saneringsramte lejere. Det er givet, at boligsikringsordningen, således som også hr. Kaj Andresen nævnte det, i sig selv er gavnlige for netop lejere af disse lejligheder. De ved, at de skal flytte fra en forholdsvis billig lejlighed — måske ikke billig pr. m², men i hvert fald i kroner og øre — ud i nybyggeri til erstatningsboliger med en betydelig højere leje. Men dette problem kan til en vis grad klares gennem boligsikringen; det afhænger jo af lejlighedens størrelse, familiens størrelse og indkomstens størrelse. Jeg er imidlertid ikke sikker på, at alle disse tilfælde — selv om man i øvrigt kan skaffe de erstatningsboliger, som er nødvendige — kan klares gennem den gældende boligsikringsordning. Derfor tror jeg, at man på længere sigt — og hermed tænker jeg ikke på den revision af boligsikringsloven, som vi nu skal gennemføre — i forbindelse med disse problemer også skal se på, om det ikke ville være rimeligt at gennemføre ændringer i boligsikringsordningen med særligt henblik på saneringsramte.

De to andre lovforslag har jeg ingen bemærkninger om; de er kun konsekvenser af de ændringer af boligsikringsloven, der

[Ib Thyregod.]

her er tale om. Jeg skal herefter på mit partis vegne anbefale de tre lovforslag til vedtagelse.

Else-Merete Ross: Da vi sidste år vedtog loven om boligsikring, vidste vi, at bortfald af fradragsreglen ville gøre det nødvendigt at ændre loven, og vi forudså en yderligere ændring, når kildeskatten blev indført. Efter det foreliggende lovforslag synes der at være mulighed for at undgå lovændring efter kildeskattens ikrafttræden, hvis skattelovgivningens indkomstgrundlag bibeholdes uændret.

Inden boligsikringen blev vedtaget, havde vi indgående drøftelser om indkomstgrundlaget. Alle var klar over de mangler, den skattepligtige indkomst som grundlag var behæftet med, og man henstillede, at boligministeriet sammen med finansministeriet nøje overvejede, om man kunne vælge et andet indkomstgrundlag. Desuden ønskede man, at der ved revision af loven blev taget hensyn til de erfaringer, som kommunerne havde indhøstet i den forløbne tid. Jeg synes, man må komplimentere boligministeriet for den meget fyldige redegørelse for de overvejelser, der har fundet sted, og for de oplysninger, der er indhentet fra kommunerne. Jeg går ud fra, at den nye boligminister er enig med mig i, at en betydelig del af takken for denne indsats må rettes til den tidligere boligminister.

Angående indkomstgrundlaget ser jeg, at man har overvejet noget i retning af det forslag, jeg fremsatte ved sidste behandling af boligsikringsordningen. Det gik ud på, at man som udgangspunkt kunne bruge det dispositionsbeløb, der blev tilbage for en familie, når de faste udgifter var trukket fra bruttoindtægten, idet dette skulle være et bedre udtryk for familiens økonomiske evne. Selv om man fra ministeriets side ikke har kunnet gå ind for dette, håber jeg, at vi kan nå at få yderligere argumentation frem ved et samråd med boligministeren i boligudvalget.

Angående spørgsmålet om den skattepligtige indkomst som udgangspunkt for beregningen siges det, at ca. halvdelen af kommunerne ikke ønsker at forlade dette, medens ca. halvdelen ønsker et andet grundlag. Hvilken af de to cirka-halvdele er størst? Det synes jeg er lidt svært at hitte ud af. Jeg er klar over, at de kommuner, der ikke ønsker ændringer, har de fleste indbyggere. Ministeren har valgt den skattepligtige indkomst som grundlag hovedsagelig af administrative grunde og fremhæver, at der gennem den ændrede skattelovgivning vil ske en større tilnærmelse end hidtil mellem bruttoindkomst og nettoindkomst, så betænkelighederne ved at benytte den skattepligtige indtægt er noget mindre end tidligere. Men vi må altså fortsat konstatere, at den skattepligtige indkomst ikke er det helt ideelle. Af den grund er der nu, f. eks. til lovens § 4, stillet forslag, der skulle kunne råde bod på visse urimeligheder, der kan opstå, og det finder jeg må være helt rigtigt.

Jeg havde håbet på større samtidighed mellem indkomst og boligsikring både i op- og nedadgående retning. Har jeg forstået det rigtigt, at en større samtidighed mellem indkomst og boligsikring vil kunne opnås, når et udviklet EDB-system kan tages i brug på dette område? Nu bliver der kun regulering én gang om året, medmindre der sker meget væsentlig ændring i indkomsten i op- eller nedadgående retning og denne ændring må anses for varig. Dette sidste er for mig væsentligt, idet jeg ved større samtidighed havde håbet, at boligsikringen automatisk kunne have virket som en slags socialt sikkerhedsnet, når indtægten gik ned. Nu må man ansøge om forhøjelse af boligsikringen og kan opnå den med øjeblikkelig virkning, og det er jo i hvert fald en trøst.

Da boligsikring er en meget kostbar social foranstaltning, finder jeg det helt rimeligt, at væsentlig ændring i indtægten i opadgående retning skal meddeles, så den pågældende ikke uberettiget får en støtte, han ikke har behov for.

[Elsa-Merete Ross.]

Selv om huslejerelationstallet var udtryk for den højeste matematiske nøjagtighed med hensyn til udregning af boligsikringen, tror jeg ikke, mange vil begræde, at denne udregningsmåde nu må forlades. Efter den nye metode er der bedre chance for, at folk selv kan regne ud, hvor meget de vil kunne få i boligsikring. Desuden sikres den enkelte husstand under i øvrigt uændrede forhold omtrent samme boligsikringsbeløb som hidtil.

Som ny bestemmelse er der foreslået lagt loft over boligsikringens maksimale ydelse ved 8.100 kr. Jeg forstår, at dette tal kan drøftes med ministeren i udvalget, så det behøver jeg ikke tage endelig stilling til her.

Selv om der er mange tekniske enkeltheder, vi må drøfte i udvalget, kan jeg på det radikale venstres vegne give tilsagn om hurtig behandling, så loven kan træde i kraft den 1. april i år.

De foreslåede ændringer i lovene om boligbyggeri af 1958 og 1967 kan mit parti give tilslutning til, da de hovedsagelig drejer sig om at afstemme visse indtægtsgrænser efter de ændrede skatteloves indtægtsbegreb.

Arne Larsen: Socialistisk folkeparti gav ved boligsikringslovens gennemførelse for et år siden sin tilslutning til denne lovgivning, idet vi fandt, at den hørte til noget af det bedre i det ellers ret utilfredsstillende boligforlig, omend vi i forbindelse med boligsikringsloven havde visse reservationer. Vi var ikke helt sikre på, at boligforligets smukke ord om, at man til sikring af folks muligheder for at skaffe sig boliger i overensstemmelse med deres økonomi og familieforhold ville lade de nuværende rente- og driftstilskud samt huslejetilskud afløse af en social boligsikringsordning, til fulde var blevet fulgt op i lov om boligsikring. Nu har loven imidlertid virket et år, og nogle erfaringer er indhøstet, og der er vel nu reel mulighed for at forbedre lovgivningen på de områder, hvor i alle tilfælde jeg mener den ikke har slået til.

Dog, det er ikke ud fra disse forudsætninger, loven i dag er til revision. Årsagen er den, at der siden lovens gennemførelse er sket eller vil ske ændringer i skattelov-

givningen — ændring af indkomstbegrebet, bortfald af skattefradragreglen og ad åre måske indførelse af kildeskat — som nødvendiggør ændringer i boligsikringsloven.

Der herskede ved lovens gennemførelse i 1967 nogen tvivl om, hvorvidt man egentlig skulle bruge den skattepligtige indkomst som kriterium for en retfærdig og social tilskudsordning. Den skattepligtige indkomst var jo et vidt begreb med alle de fradragmuligheder, som fandtes. En del af disse fradragregler eksisterer ikke mere, men nogle er dog blevet bibeholdt, bl. a. rentefradragretten og visse afskrivningsregler, og andre vil måske blive genindført, f. eks. kommuneskattefradragreglen. Når det er tilfældet, kan jeg ikke se, at vi kommer det retfærdige meget nærmere med de nu foreslåede ændringer. Halvdelen af landets kommuner har også peget på problemet og anser bruttoindkomsten for et bedre beregningsgrundlag, eventuelt med fradrag af de udgifter, som er forbundet med indtægts erhvervelse. Det må imidlertid erkendes, at det kan have visse administrative besværligheder at gennemføre en sådan ordning. Det bedste ville vel nok være at bygge på den rene indkomst, altså en skattepligtig indkomst uden de efter min mening uretfærdigt virkende fradrag af den ene eller den anden art; derved ville man nå frem til, at der ikke var denne spændvidde mere mellem brutto- og nettoindkomst, og det ville nok være det mest retfærdige, hvis man kom frem til et sådant beregningsgrundlag.

At få boligsikringen til altid at følge den aktuelle husstandsindkomst er øjensynligt et af de svære problemer at løse. Når kildeskatten engang er indført, får vi en langt bedre mekanik, hvad angår skattebetaling, men hvad angår boligsikringsydelse, får vi ikke denne samtidighed. Skal der etableres en egentlig samtidighed mellem indkomst og boligsikring, forudsætter dette justering efter indtægtsoplysninger måned for måned, hvilket vil medføre en meget betydelig administration, indtil et udviklet EDB-system kan tages i brug på dette område, siger ministeren i sine bemærkninger, og det er nok svært at argumentere herimod, når man erfarer, hvor svært det er at få kørt kildeskatten ind i et brugbart EDB-

[Arne Larsen.]

system, og at det tilsyneladende skal tage både år og dag, før man finder ud af det.

Lovens § 9 siger, at ophører boligtageren med at opfylde betingelserne for boligsikring, bortfalder denne med virkning fra udgangen af det pågældende kalenderhalvår, og reglen finder også anvendelse, såfremt boligsikringsydelsen skal nedsættes. Her er altså et system med en vis samtidighed. Omvendt, når der indtræder forringede forhold i en husstandsindkomst på grund af sygdom, arbejdsløshed eller anden årsag, sker reguleringen kun én gang årlig. Hvorfor kan der ikke i sådanne tilfælde foretages en regulering af boligsikringsydelsen, så den kommer til at stå i et rimeligt forhold til den aktuelle indtægt? Her finder jeg at en ændring af lovforslaget vil være påkrævet.

Indtil videre skal boligsikringen altså ydes på basis af den senest ansatte skattepligtige indkomst eller på basis af en indkomst, der ligger op til halvandet år bagud, og først, når vi går over til kildeskattesystemet, får vi boligsikring baseret på husstandens foreløbigt ansatte skattepligtige indkomst for indkomståret efter § 41 i kildeskatteloven. Det vil altså sige, at fra 1. juli i år skal boligsikringsordningen baseres på indtægten i 1967, fra 1. juli 1969 på basis af indkomsten i 1968 og fra 1. juli 1970 på basis af indkomsten i 1970 — altså pludselig en beregning ud fra en forandring af husstandsindkomsten med et interval på 2 år. Med den inflation og omkostningsstigning, vi er inde i, vil det vel dreje sig om en forskel i husstandsindkomst på 20 pct., hvilket jo meget nemt kan komme til at betyde, at tusinder af lejere, der tidligere har modtaget boligsikringstilskud, pludselig intet får, eller at boligsikringen forringes væsentligt, uden at der er sket nogen som helst reel forbedring af husstandens indtægter. Det er i det hele taget en af skavankerne ved boligsikringsordningen, at der overhovedet ikke er taget hensyn til inflationen og lønudhulingen. Boligsikringsordningen burde være pristalsreguleret som så megen anden ydelse.

Derfor havde vi forventet, at der i forbindelse med revisionen nu var taget højde for, at indkomstniveauet er steget, uden at der er sket en tilsvarende stigning i

selve realindkomsten. Men tværtimod ser det ud til, at jo højere dyrtidstillæg man oppebærer i kraft af forskellige stigninger i udgiftsniveauet, des mindre boligsikring vil der blive ydet.

Store dele af befolkningen havde med rette ventet sig meget af boligsikringsordningen; men man kan nu et år efter dens gennemførelse spørge, om man egentlig har fået så meget ud af denne store sociale landvinding. Ministeren oplyser i bemærkningerne til lovforslaget, at kommunernes udgifter i finansåret 1967-68 er anslået til 240 mill. kr. Da lovforslaget i sin tid blev fremsat, blev udgifterne anslået til 250-300 mill. kr. Det er altså blevet til væsentligt mindre. Af de 240 mill. kr. refunderer staten kommunerne $\frac{2}{3}$ eller 160 mill. kr. Visse kommuner føler, at det er for lidt, og ønsker en større refusionsprocent, og jeg kunne godt have lyst til at spørge, om gennemførelsen af boligsikringsordningen egentlig ikke har betydet en besparelse i statens udgifter på dette område i forhold til tidligere ordninger. I så fald finder jeg nemlig, at der er god mening i at forbedre boligsikringsordningen på forskellige områder.

Det oplyses endvidere, at ca. 160.000 husstande modtager boligsikringstilskud; heraf er de 85.000 pensionisthusstande, og altså er der kun i alt 75.000 mindst- og mindrebemidlede husstande, som modtager boligsikringstilskud, hvilket egentlig er forbavsende få. De almennyttige boligselskaber har foretaget en interessant undersøgelse af, hvem af de almennyttige boligselskabers 170.000 husstande der får boligsikringstilskud. Det viser sig, at kun 36 pct. eller ca. 61.000 husstande får boligsikringstilskud, mens ca. 110.000 husstande intet får. Af ufaglærte arbejdere får 56 pct. 0 kr. i tilskud, 22 pct. får under 100 kr. om måneden, 14 pct. får mellem 100 og 200 kr. om måneden, og kun 3 pct. får mellem 200 og 300 kr. om måneden. For faglærte arbejdere ser det sådan ud, at 59 pct. får 0 kr. i boligsikringstilskud, 19 pct. får under 100 kr., 10 pct. får mellem 100 og 200 kr., 5 pct. mellem 200 og 300 kr. og kun 3 pct. over 300 kr. månedlig. Jeg synes, det er meget sigende tal, vi her har fået oplyst. Alligevel har boligsikringsordningen naturligvis sin store betydning — men tallene viser, at der

[Arne Larsen.]

ikke ruttet alt for tilfældigt med pengene, og at boligsikringen ikke er den helt store landvinding, som nogle har villet gøre den til.

Der er mange andre problemer i forbindelse med denne revision af boligsikringsordningen, som det kunne være fristende at rejse. Jeg kunne f. eks. tænke mig at rejse det spørgsmål, om der ikke var grund til at se lidt nærmere på visse grupper medborgere, som burde have en forbedret stilling under boligsikringsordningen. Jeg tænker på arbejdsløse, måske langvarigt arbejdsløse, jeg tænker på enligstillede, især kvinder med flere børn, som faktisk i mangfoldige tilfælde er i en fortvivlet økonomisk situation og ikke kan klare at få en ordentlig bolig til de priser, de i dag tilbydes til. Jeg kunne derfor tænke mig, at man fik disse kategorier af medborgere ind under nogle bedre boligsikringsregler, f. eks. på linje med de gældende regler for folke- og invalidepensionister.

Det eneste, jeg har kunnet se af imødekommelse af denne gruppe medborgere, findes i lovens § 2, stk. 4, hvor det hedder, at for husstande med kun 1 voksen og 1 barn forhøjes maksimumsprocenten med 5. Det er efter min mening alt for lidt.

I dagspressen har det forlydt, at visse kommuner — jeg tror, det var ovre ved Århus — var kommet ind på den tanke, at på grund af de meget store byrder til udredning af boligsikringstilskud ville man standse almenyttigt udlejningsbyggeri til fordel for parcelhusbyggeri. Det turde være noget af det mest asociale, der endnu er fremført, når man dog ved, at kommunerne og staten igennem de eksisterende rentefradragsregler giver et langt, langt større tilskud til parcelhusbyggeriet, end de giver gennem boligsikringsordningen. Man ville naturligvis nok kunne spare en vis udgift, men på den anden side måtte man jo give afkald på meget store skatteindtægter som følge af de eksisterende skattefradragsregler. Jeg tror, det er at have skyklapper for øjnene, når man stiller problemerne op på den måde. Måske skulle vi gå over til også at lade boligsikringsordningen gælde for ejere af parcelhuse. Det må selvfølgelig naturligvis forudsætte en ophævelse af skattebegunstigelsen for de nye ejere ved

at forhøje lejeansættelsen, så den modsvarer markedsrenten. Noget sådant ville føre den sociale boligtanke ind i parcelhusbyggeriet og reducere jord- og byggespekulanternes gode muligheder for at tage grove overpriser for grunde og huse.

Det er også et spørgsmål om kommunerne og refusionsordningen; udgifterne til boligsikringen refunderes jo et år bagud, og nogle kommuner er utilfredse med, at de kun får de $\frac{2}{3}$ af udgifterne refunderet. Man må sige, at nogle kommuner, især i udviklingsområderne, her har et problem at slås med, som vi nok i udvalget burde se lidt nærmere på.

Man har også rejst værelseproblemet; også det er der anledning til at se på, idet mange unge jo er pisket til at leve uden for deres hjem og have meget store udgifter til leje af værelse. Det ville være rimeligt, om vi på en eller anden måde kunne hjælpe de unge, som sidder med sådanne meget, meget store udgifter.

Ja, det er de bemærkninger, jeg vil gøre i forbindelse med denne revision af boligsikringsloven. Jeg kan naturligvis tilsige mit partis støtte til gennemførelse af lovforslaget og til de lovforslag om ændringer i lovene om boligbyggeri af 1958 og 1967, som samtidig er fremsat, og som er konsekvenser af ændringerne i boligsikringsloven. Men jeg håber, at det i udvalget vil blive muligt at få forbedret visse dele af lovforslaget om boligsikring, og vi tilsiger vor medvirken hertil.

Kai Moltke: Da man taler så meget om at spare på statens midler, kan jeg ikke lade være med først at bringe et ganske specielt forhold ind i billedet, der drejer sig om gennemførelsen af boligsikringen. Vi befinder os takket være de fire forligspartier, som i sin tid gennemførte boligforliget, i en sådan situation, at man i store dele af landet og i store bykommuner så at sige hævede det loft, som hidtil havde været en kontrol på, hvilken leje der måtte tages. Men når boligmarkedet gøres frit, når lejeansættelsen bliver fri, og når man samtidig, særlig til fordel for det nye og dyre byggeri, gennemfører en boligsikringsordning, bliver denne boligsikringsordning på sådanne præmisser i sig selv til en økonomisk faktor, som øger statens udgifter — blot

[Kai Moltke.]

ikke til gavn for dem, der får boligsikrings-tilskuddet, men til gavn for de husværter, der indkalkulerer muligheden for hos den pågældende lejer at sætte huslejen en smule op. Man får altså i virkeligheden et højere lejeniveau, fordi staten betaler sin andel af, hvad man nu kan hente hjem over det frie boligmarked.

Det er min første indvending. Jeg mener selvfølgelig ikke, at vi skal reducere boligsikringsordningen, men jeg mener, at det var en gennemgribende fejltagelse i en tid med bolignød at hæve loftet over lejen og samtidig indføre en tilskudsordning, som til syvende og sidst risikerer at falde i grundejernes hænder.

Den næste indvending, jeg skal komme med, er af mere formel karakter. Nu befinder vi os jo i overgangstider, og jeg kan ikke lade være med at rejse et spørgsmål, som måske er udtryk for nysgerrighed: hvilken boligminister er det i grunden, der har udarbejdet dette lovforslag? Jeg kender boligminister Hastrups udmærkede evner og hans indleven i emnet, men jeg kan dog ikke tænke mig, at et lovforslag, der er fremsat den 28. februar, skulle være udarbejdet alene på grundlag af de mange diskussioner, som har fundet sted her. Når man altså taler om forslagsstillere og ophavsmænd til det foreliggende lovforslag, tror jeg altså, at vi har det morsomme tilfælde, at vi her ikke har én, men to fremsættere. Hvis jeg skulle tage fejl i dette, hvis det virkelig er den nye regerings indsats, der er tale om, modtager jeg gerne dementier.

Men der er også sket andre og mærkelige forskydninger. Jeg var selv medlem af boligudvalget, og jeg var også en af dem, som anbefalede den forsøgsvisse gennemførelse af den boligsikringsordning, som i fjor blev behandlet, og vi var ved den lejlighed i boligudvalget enige om, at dette skulle være et prøveår, og at svagheder og mangler senere skulle korrigeres; derfor kun det ene års frist. Men her rejser sig en række problemer, som efter min mening har fundet et utilfredsstillende udtryk i det nuværende forslag til lov om ændringer af boligsikringsordningen.

Det er, som om alle har kredset som katten omkring den varme grød og rejst mere eller mindre tvivl om dette: er selve grund-

laget for tildeling af boligsikringstilskud holdbart? Undertiden skal man ikke være tilfreds med sin egen logik, men også på behørig måde kunne lære af andre og acceptere andres indvendinger, hvor disse har en objektiv og saglig baggrund. Hvis jeg skal gengive en af de indvendinger, som vi alle sammen mere eller mindre var enige om i boligudvalget, tror jeg, den særlig klart blev formuleret af et medlem af den nuværende regering, som dengang var boligordfører for venstre, men senere har forlagt sin virksomhed til trafikministeriet. Jeg står her med den betænkning, vi fremførte i fællesskab om boligsikringslovsforslaget, og heri hedder det — Folketings-tidende 1966-67, 2. samling, tillæg B. sp. 114 —:

„Et mindretal (venstres medlemmer af udvalget) kan ikke tiltræde boligministerens begrundelse for at fastholde den skattepligtige indkomst som grundlag for beregning af boligsikring.

Mindretallet mener, at det ikke er forsvareligt at lade beregningen af boligtilskud hvile på et indkomstforhold, der ligger indtil 1½ år forud for tilskuddet, og at dette, som det også fremgår af flertallets forslag og bemærkninger, giver anledning til flere uretfærdigheder, der kunne undgås, og til en lang række praktiske vanskeligheder.“

Nu kender jeg jo ikke de interne forhandlinger, der har været mellem regeringspartierne i den mellemliggende tid — jeg erkender også berettigelsen af det gamle ordsporg, som siger, at den, der overvinder sig selv, er større end den, der erobrer en by. Men jeg ved ikke, hvilke følelser partiet venstre og særlig dets daværende boligordfører, som nu er avanceret til minister, har haft, da man nu igen tog den skattepligtige indtægt som grundlag for hele udmålingen af boligsikringen.

Alle ordførere kender udmærket godt vanskelighederne og uretfærdighederne ved det system, som her endnu en gang knæsettes, og de bliver ikke mindre ved, at der foreligger en hel række ubekendte størrelser. Der er blevet nævnt sådanne mangler ved den skattepligtige indtægt som grundlag for retten til at modtage boligsikring som, at f. eks. renter af privat gæld fortsat kan fradrages, og at underskud fra

[Kai Moltke.]

sommerhuse kan fratrækkes, og så de to ubekendte størrelser: ikke et menneske i denne sal aner, hvordan de nye afskrivningsregler kommer til at se ud, og ingen her aner, hvornår vi får fradragsretten for kommunale skatter genindført. Det vil altså sige, at man her accepterer et grundlag med adskillige ukendte faktorer. Men mens der i og for sig i udvalget i sin tid var flertal om, at det var en nødløsning med den skattepligtige indtægt, forstår jeg nu på flertallet af ordførerne, at de ikke har nogen synderlige betænkeligheder, men har fraveget deres synspunkter på dette afgørende område. Derfor kan jeg ikke lade være med at mindes en tidligere boligministers ord om, at hvis man bruger den skattepligtige indtægt som grundlag, vil f. eks. en selvstændig, en købmand eller en privat erhvervsdrivende med så og så mange børn, i forhold til andre på grund af skattesystemets uretfærdigheder og vilkårligheder måske være den, som efter loven gør sig fortjent til det største boligsikringstilskud.

Jeg må stadig væk sige, at meget og mangt, også standpunkter, forandrer sig; men jeg kan nu ikke indtage andet standpunkt end det, jeg havde som boligordfører, nemlig at det rimeligste ville være at tage bruttointægten med en række standardfradrag, f. eks. lønmodtagerfradragene, standardiserede transportudgifter, kontingenter til arbejdsløsheds-, syge- og pensionsforsikring, og så beregne grundlaget. Det var det standpunkt, som mit daværende parti koncentrerede sig om ved behandlingen i folketinget, og jeg ser ikke, at der på dette område er mindste grund til at ændre standpunkter.

Her ser vi altså nu en vis omgruppering af kræfterne, en accept af den skattepligtige indtægt som grundlag, selv om ingen endnu kender reglerne for beregningen af den skattepligtige indtægt eller tidspunktet for samtidighedsbeskatningens indførelse — på grund af det dilemma, som kildeskatten åbenbart stadig befinder sig i. Man kan end ikke fastsætte datoen for næste revision af loven, fordi ingen ved, hvornår det lykkes at indføre kildeskat og samtidighedsskat her i landet. Det vil sige, at man står her over for at ville løse et problem

med en række ukendte faktorer, med en række af de gamle svagheder, med en række ting, som kan virke helt forvirrende og helt uretfærdigt på fordelingen af boligsikringstilskuddet.

Jeg kan ikke lade være med at citere et andet afsnit af venstres daværende boligordførers indstilling, hvor han tager fat på de ændringer, der kan indtræffe i perioden, og hvor der er blevet talt om visse reguleringer i opadgående retning. Venstres ordfører skrev virkelig dengang i betænkningen — sp. 115 —:

„Ved ændringer i husstandens forhold f. eks. som følge af sygdom, arbejdsløshed eller værnepligt og ved ændringer i husstandens sammensætning f. eks. som følge af dødsfald eller som følge af, at børn med indtægt flytter hjemmefra, er der et særligt behov for samtidighed.“

Ja, jeg ved ikke, hvordan venstres ordfører vil forklare, hvorfor vi, når der er et behov for samtidighed, kun skal have én årlig regulering, når det drejer sig om sådanne væsentlige forringelser i de tilskudsberettigedes stilling. Jeg efterlyste allerede i boligudvalget dengang klare og tydelige bestemmelser om, at i tilfælde af længere arbejdsløshedsperioder eller sygdom skulle der for kommunerne indføres pligt til øjeblikkeligt at regulere boligsikringstilskuddet opad også, for ellers ville der jo være et gabende hul, hvis man skulle se på den sociale side af sagen. Venstre stillede dengang ændringsforslag til skalaer og det hele; jeg ved ikke, om venstre nu tager konsekvensen af sine daværende standpunkter og møder med et særligt ændringsforslag til dette afsnit af loven, for det er da ikke mindst blevet aktuelt i en periode, da vi står med mellem 60.000 og 70.000 arbejdsløse.

Jeg rettede også spørgsmålet til den forhenværende boligminister dengang — for det faldt sammen med bortfaldet af det boligtilskud, man hidtil havde fået via arbejdsløshedskassernes ydelser ved arbejdsløshed — og fik det svar, at man jo altid havde mulighed for at få kommunale tilskud i tilfælde, hvor der indtraf uforholdsmæssige vanskeligheder for en familie på grund af arbejdsløshed eller sygdom. Nu ved jeg ikke, om der er nogen i denne sal, som mener, at kommunerne med deres

[Kai Moltke.]

nuværende økonomi og særligt likviditet kan klare det. Jeg ved f. eks. ikke, hvordan man i Ballerup ville opfatte en sådan forpligtelse til at udrede et ekstra tilskud i tilfælde af sygdom eller arbejdsløshed fra kommunens kasse uden nogen som helst faste lovbestemmelser derom og uden nogen som helst refusionsordninger fra staten i sådanne tilfælde.

Der næst et formelt spørgsmål: ved demokrati forstår jeg, at folk tager stilling til og vedtager love, hvis præmisser og forudsætninger de i forvejen er bekendt med. Det har ikke været nogen statshemmelighed, at der var en frist på ét år for revision af den pågældende lov. Nu henvises der til, hvordan man har rådført sig med kommunerne; det var i og for sig bl. a. boligudvalget, som dengang fik foranlediget, at man undersøgte disse muligheder. Hvad var vort udgangspunkt herfor? Vort udgangspunkt var, at Købstadforeningens delegation og repræsentanter under udvalgsforhandlingerne sagde, at de foretrak øjeblikkelig indførelse af bruttoindtægten som beregningsgrundlag reduceret med visse standardudgifter. I mellemtiden har man åbenbart foretaget en plebiscit mellem de forskellige kommuner, og jeg kan godt forstå, at de radikales ordfører, fru Else-Merete Ross, efterlyser, hvem af de to halvdele der er størst. Det kan vel kun gå på indbyggertallet, for ellers kan „halvdelen af kommunerne“ jo betyde meget; men det er ikke så meget det, jeg skal hænge mig i.

I sin tid fik tingets daværende formand indført en bestemmelse om, at boligudvalget skulle være permanent, så det regelmæssigt kunne følge udviklingen i alle løbende sager på boligpolitikens område. Ganske vist blev tinget opløst den 15. december, men jeg kan da ikke tænke mig, at der ikke skulle have foreligget en eneste oplysning fra kommunerne, at der ikke skulle have foreligget et eneste resultat, f. eks. fra boligselskaber og lejerorganisationer, at der ikke skulle have været en eneste henstilling fra embedsmænd osv. Imidlertid er kendsgerningen den, at det permanente boligudvalg ikke med ét ord blev taget med på råd, ikke fik ét bogstav af materiale stillet til rådighed til at bedømme disse sager. Derpå fremsætter man så et lov-

forslag den 28. februar, uden at tilsvarende materiale foreligger, og så får man for resten at vide, at loven skal være vedtaget inden 1. april. Jeg misunder ikke det udvalg, der skal gennemgå alt det materiale, som kunne have været forelagt for måneder siden, som kunne have været gennemprøvet og underkastet en saglig behandling i den pågældende situation.

Forskellige andre spørgsmål er draget frem her, og de spørgsmål, som særlig interesserer mig, gælder en tre-fire kategorier af særlig dårligt stillede medborgere. Man har slået kors for sig med hensyn til at give boligsikringstilskud for værelser. Men det ville dog være interessant at få dette belyst, ikke mindst på baggrund af kritikken af de ydelser, der af f. eks. ungdommens uddannelsesfond stilles til rådighed for studerende og andre unge under uddannelse. Det er vel ikke meningen, at sådanne statsmidler skal ydes, for at disse studerendes og andre unge menneskers bedre stilling først og fremmest skal komme de private husværter til gode, hvem det lykkes at få en højere pris for værelserne rundt omkring. Man har her efter min mening valget mellem to ting: enten må man gøre lejerbeskyttelsen for enkeltværelser effektiv, eller også må man tage konsekvensen og lade boligsikringen udstrække til værelser.

Det andet punkt, jeg skal fremhæve, er, at man virkelig må have klare og tydelige bestemmelser om en bedre boligsikring i sygdomstilfælde, ved arbejdsløshed osv., så det holdes inden for rammerne af boligsikringsloven og ikke administrativt overlades til et kommunalt skøn, præget af mangel på likviditet. Nu ved jeg, at vor nuværende boligminister har gjort et stort og energisk arbejde for at studere disse ting, og i sin tid stillede han også materiale til rådighed for os om tilsvarende ordninger i lande som Frankrig og Vesttyskland. Forslagene om boligsikring kom jo ikke ned som en national gave fra himlen præget udelukkende af vore egne sociale forhold; vi havde udenlandske forbilleder. Jeg opfordrer medlemmerne af det kommende udvalg til at følge med i den diskussion, der nu i mere end et halvt år er foregået inden for franske lejerorganisationer, og se, hvordan man dér tager fat på problemerne, fører à jour og retter de mang-

[Kai Moltke.]

ler, der er i boligsikringen. Her er det først og fremmest iøjnefaldende, at man i øjeblikket fra alle lejerorganisationers side og med en vis imødekommenhed fra den franske boligminister, Ortoli, indrømmer, at det var en mangel, at man alene havde taget sit udgangspunkt i, hvor børnerige familierne var, for der er også brug for boligsikring i det nye, dyre byggeri for unge familier, der i forvejen har etableringsudgifter, som i forvejen sidder hårdt i det, og som først får fuld erstatning for det stadigt stigende lejeniveau, efterhånden som de kaster sig ud i at få flest muligt børn, så de kan opfylde kriteriet for opnåelse af støtte til at sidde i en moderne lejlighed. Jeg kunne ønske, at vi indførte en lignende forbedring for nygifte unge uden børn, og jeg kunne samtidig udtrykke ønsket om, at ældre mennesker, som har haft børnene boende hjemme, men hvor børnene flytter på grund af ægteskab eller af anden årsag, ikke bringes i en tvangssituation, blot fordi det vigtigste kriterium, børnerigdommen, i virkeligheden samtidig er adgangen til boligsikringstilskuddet, og derfor enten må flytte hen i en billigere lejlighed, hvad man i øjeblikket ikke kan skaffe sig, eller også udrede en uforholdsmæssigt stor del af indkomsten til boligudgift — alt sammen fordi man er gået glip af sine gamle privilegier ved den ensidige anvendelse af børnerigdom som kriterium for tilskud.

Med disse korte bemærkninger skal jeg som en af dem, der var med til at foreslå boligsikringen, love en velvillig, men lige så kritisk behandling ved fornyelsen af loven — hvor fornyelsen er det mindste, men hvor de opgaver, der blev tilbage, øjensynlig efter det foreliggende lovforslag stadig væk er de største.

Boligministeren (Hastrup): Jeg vil gerne begynde med at takke for den velvilje, der er kommet til udtryk over for dette lovforslag. Jeg vil også gerne takke for den velvilje, som hr. Kai Moltke på sin egen måde, hvis jeg må sige det sådan, dog sluttede sit indlæg med at give udtryk for.

Det, ordførerne mest har beskæftiget sig med, er jo spørgsmålet om indkomstgrundlaget. Jeg forstår, at der er almindelig tilslutning til, at der nu må foretages en nødvendig ændring, fordi vi har fået et nyt

indkomstbegreb. Jeg vil gerne sige, at det er ikke, fordi der har manglet god vilje, hverken i ministeriet eller blandt de politikere, der har arbejdet med denne opgave, til at finde et andet grundlag. Jeg tror, at hvis man på nogen måde havde været i stand til at finde et andet, mere sikkert og bedre grundlag, var det kommet ind i lovforslaget ved denne lejlighed. Man må jo ikke glemme, at de problemer, som man kan rejse i forbindelse med usikkerheden ved dette indkomstgrundlag, på mange måder er præcis de samme, som rejser sig ved selve skatteligningen og grundlaget for denne, og det ville måske nok være meget at forlange, at man på grundlag af en boligsikringsordning skulle kunne klare alle disse problemer.

Man har spurgt kommunerne, og der er i lovforslagets bemærkninger givet et meget udførligt referat af, hvad de har svaret. Fru Else-Merete Ross henviste til, at ca. halvdelen af kommunerne havde foretrukket at opretholde den nuværende ordning, medens en anden halvdel af de adspurgte altså ville have et andet grundlag, og spurgte, hvilken af de to halvdele der var den største. Ja, her kan man jo bruge det bevingede ord om, at alle er lige, men at nogle er mere lige end andre, for det faktiske forhold er, at man her kan tale om halvdele i to betydninger, og den ene halvdel kan godt være mindre end den anden og dog større. Den halvdel af kommunerne, som går ind for at bevare det nuværende indkomstgrundlag, er den, hvori alle de store kommuner befinder sig: Københavns kommune, Ålborg kommune, Århus kommune og Odense kommune, hvor altså langt de fleste boligsikringssager befinder sig, og hvor derfor også langt de fleste administrative problemer melder sig. Jeg kan give tilsagn om, at der skal komme yderligere oplysninger om resultatet af disse undersøgelser hos kommunerne frem for udvalgets medlemmer.

Hvis man ikke skulle vælge det grundlag, som anbefales her i lovforslaget, er der, så vidt jeg kan skønne, to andre tanker, man kunne overveje. Den ene er, at man går ud fra bruttoindkomsten, men denne tanke bliver straks torpederet af, at vel kan man finde bruttoindkomsten for lønmodtagere, men man kan ikke finde den for de erhvervsdrivende; det er langt fra alle erhvervs-

[Bølgministeren.]

drivende, der fører tilstrækkelig grundigt regnskab, og måske navnlig ikke de erhvervsdrivende, som kan komme på tale i denne forbindelse, så her spærres man altså i sine muligheder. Den anden mulighed var, at man kunne gå ind på, som også fru Else-Merete Ross nævnte, at tage sit udgangspunkt i det, man kunne kalde nettoindkomsten, d. v. s. indkomsten fradraget udgifter til visse væsentlige og centrale livsfornødenheder, og så se på den restsum, der var tilovers, og hvoraf man altså kunne finansiere sin boligudgift. Men vanskeligheden er jo den, at hvis man skal gøre det, skal man tage stilling til, om de udgifter, som den enkelte afholder til disse særlige formål, nu også er berettigede og anerkendelsesværdige. Hvis man har haft en eller anden udgift til beklædning, kan denne udgift naturligvis repræsentere et absolut rigtigt forbrug; men den kan også repræsentere et temmelig voldsomt luksusforbrug. Grænsen mellem det absolut nødvendige og det luksusbetonede er altså, hvor det drejer sig om beklædning, noget flydende.

Navnlig i anledning af de bemærkninger, som hr. Ib Thyregod gjorde, vil jeg sige, at jeg ikke mener, det sidste ord er sagt i denne sag; vi må blive ved med at arbejde for at finde frem til et bedre grundlag. Der er to hovedveje at gå. Den ene er at sige: vi opbygger et system, og så overlader vi mere til kommunernes skøn. Det er sådan set den vej, man er gået her; man har forbedret det ved at overlade mere til kommunernes skøn for, om jeg så må sige, at få knasterne skåret væk. Den anden mulighed er, at man måske, efterhånden som EDB-teknikken udvikler sig i forbindelse med kildeskattesystemet, kan fodre noget mere i maskinerne; navnlig hvis man kunne nå over til større samtidighed i selve kildeskatten, ville det måske være muligt at koble noget på her. Det tør jeg ikke udtale mig om på nuværende tidspunkt. Men jeg tør tilsige, at man vil være opmærksom på dette — jeg forstår også, at det er det, hr.

Ib Thyregod ønsker, og at det er ud fra den forudsætning, han har akkviesceret ved den ordning, som er foreslået her.

Jeg har ikke så forfærdelig mange bemærkninger om de enkelte ting, ordførerne har nævnt i deres indlæg. En hel del af det vil jo kunne overvejes i udvalget.

Dog en bemærkning til hr. Kaj Andresen, som nævnte spørgsmålet om den nye maksimumsregel på de 8.100 kr. Det er klart, at vi også kan overveje den i udvalget, men man må jo egentlig sige, at det er et beløb, der er sat rummeligt. Jeg erkender, at det eksempel, hr. Kaj Andresen nævnte, lige faldt inden for den samme grænse. Men jeg tror, at når man sætter 8.100 kr., vil mange mennesker føle, at det er et stort beløb; jeg frygter altså nærmere en reaktion i den modsatte retning. Vi skal jo passe på med denne ordning, fordi det altid er overdriivelserne, der kan lægge en ordning for had i befolkningen, og et af formålene med at sætte dette maksimumsbeløb ind har altså været at vise, at der altså er en grænse — og den skulle dog trods alt også for hovedstadsområdet været sat så rummeligt, at der er mulighed for at dække de mest udprægede sociale tilfælde, der her kan være tale om. Grænsebeløbet har navnlig betydning dér, hvor der er særligt behov.

Også spørgsmålet om værelser fremdrog hr. Kaj Andresen, men var i og for sig enig i lovforslagets tekst. Jeg har ikke noget imod, at vi prøver på at lave en definition af forskellen på begrebet værelse og begrebet bolig; men jeg må mene, at dette her alene må være en boliglov. Hvis der skal gøres noget i forbindelse med kollegieværelser og værelser til unge under uddannelse, synes jeg, at det hører hjemme under anden lovgivning end denne. Men jeg har som sagt ikke noget imod, at vi får en klarere definition af, hvad man forstår ved det ene og hvad ved det andet.

Også spørgsmålet om kommunernes indsats med hensyn til at skabe og udspredte kendskab til boligsikringsordningen vil jeg naturligvis være rede til at undersøge og

[Boligministeren.]

overveje. Jeg gør i den forbindelse opmærksom på, at der jo er udført et stort oplysningsarbejde af Fællesorganisationen af almennyttige danske Boligselskaber.

Hr. Kaj Andresen nævnte beløbsgrænsen for adgang til det sociale byggeri, og jeg har tidligere været inde på nogenlunde analoge synspunkter, selv om det jo var i en anden ministers tid. Jeg mener, at her er et uløst problem. Nu er det klart, at de sociale boligselskaber i kraft af den støtte, de får, har en primær forpligtelse til at tage sig af dem, som virkelig er i nød og i vanskeligheder. Men beløbsgrænsen er et spørgsmål, vi også kan drøfte i udvalget. Jeg har ikke mange bemærkninger til hr. Poul Schlüter, men erklærer mig rede til at drøfte spørgsmålet om den praktiske virkning af den nye grænse i henseende til, at kommunerne skal kunne skære nogen fra, når vi kommer til udvalget. Der skal på det grundlag formuleres et cirkulære til sin tid, og man kunne måske redegøre for nogle af hovedretningslinjerne for dette cirkulære.

Jeg har gjort nogle bemærkninger til det, hr. Ib Thyregod sagde om indkomstgrundlaget. Hr. Ib Thyregod gjorde nogle videregående betragtninger med henblik på fremtidige ændringer ikke blot af boligsikringsloven, men også af andre boliglove. I anledning af det, hr. Ib Thyregod sagde om, at der måske kan ligge noget inflationsfremmende i boligsikringsordningen derved, at folk mener, at de har lettere ved at betale huslejen, hvilket skulle føre til, at de blev mindre prisbevidste over for boligen — sådan forstod jeg i og for sig hr. Ib Thyregods tankegang — vil jeg gerne sige, at jeg synes, det er meget væsentligt i oplysningsarbejdet om boligsikringsordningen at fastslå, at dette er en ordening, der kun hjælper, så længe der er behov for den, men som man ikke får i det øjeblik, man ikke længere opfylder kriterierne. Man kan måske overveje, hvorvidt bygherrer og andre kunne pålægges en forpligtelse til at gøre opmærksom på noget sådant — eller måske i modsat retning kunne pålægges en forpligtelse til ikke at agitere og propagandere alt for voldsomt med de ydelser, der kan opnås i kraft af boligsikringen, for det kan jo

meget vel være, at en ung familie relativt hurtigt vokser sig ud af ordningen.

Jeg erklærer mig rede til at se på mulighederne for at koble saneringslovgivning og boligsikringsordning sammen.

Jeg tror, jeg stort set har besvaret fru Else-Merete Ross' bemærkninger, og i hvert fald kan den del af dem, jeg ikke besvarer, drøftes i udvalget.

Hr. Arne Larsen var inde på den tanke, at man burde pristalsregulere boligsikringsordningen. Dengang vi gennemførte boligsikringsordningen, var det en forudsætning, at den ikke skulle være ledsaget af en automatisk regulering, og den har som sagt kun eksisteret et enkelt år. Men det er ganske klart, at hvis der — hvad ingen af os håber — kommer meget voldsomme prisstigninger, kan reguleringer blive nødvendige på længere sigt.

Hr. Arne Larsen nævnte også den undersøgelse, som de almennyttige boligselskaber har foretaget, og mente, at det var for få, der opnåede boligsikringsordningens goder. Jeg synes også, det var en interessant undersøgelse, og yderligere undersøgelser skal naturligvis foretages; men jeg tror, at disse undersøgelser stort set vil godtgøre, at boligsikringsordningen i og for sig er kommet de rigtige mennesker til hjælp. Der kan, bevares, nævnes undtagelser, men jeg er overbevist om, at selve strukturen i den gruppe af mennesker, der flytter ind i det nye almennyttige byggeri, har forandret sig derved, at det nu i langt højere grad er familier med børn og unge ægtepar med børn, der er i stand til at flytte ind i disse boliger.

Jeg minder om, at vi i lange perioder har haft det sådan herhjemme, at når der var opført et nyt almennyttigt boligbyggeri, så kunne man simpelt hen ikke leje det ud i tilstrækkeligt omfang til de mennesker, der opfyldte de da opstillede sociale kriterier; og så måtte man tage andre ind i disse boliger, men at dette nu i langt mindre udstrækning finder sted på grund af boligsikringsordningen, og det vil altså sige, at den hjælper simpelt hen til, at de rigtige mennesker får disse boliger.

Hr. Arne Larsen nævnte også spørgsmålet om enligstillede kvinder med børn og var lidt usikker over for — eller rettere sagt,

[Boligministeren.]

han var sikker på, at den grænse, der er sat i selve lovgivningen, ikke er tilstrækkelig god. Jeg er rede til også at se på dette i udvalget, fordi jeg mener, det er meget vigtigt, at boligsikringsordningen bidrager til at sikre mulighederne for, at enligstillede kvinder med børn kan få løst deres boligproblem; det er som bekendt et stort og endnu uløst problem.

Til hr. Kai Moltke skal jeg ikke sige så forfærdelig meget. Det var fortrinsvis polemiske bemærkninger, også en række i og for sig interessante historiske betragtninger, hr. Kai Moltke var inde på. Han spurgte, hvilken boligminister der har udarbejdet forslaget. Jeg må sige, at forslaget er udarbejdet i boligministeriet. Det, der har interesse i denne forbindelse, er, hvilken boligminister der har fremsat forslaget, for det er ham, der har ansvaret for det over for folketinget.

Hr. Kai Moltke spurgte også, hvorfor oplysninger ikke var blevet forelagt i boligudvalget for flere måneder siden. Det kunne jeg jo altså af gode grunde ikke have gjort; men jeg må dog sige, at jeg synes, der er meget, meget grundige oplysninger i lovforslagets bemærkninger, og at man af de oplysninger virkelig har haft mulighed for at få en forestilling om, hvordan ordningen vurderes på grundlag af det korte tidsrum, hvori den har eksisteret. Man må jo ikke glemme, at det er en forholdsvis ny ordning.

Jeg har ikke yderligere bemærkninger, men skal på ny sige tak til ordførerne og henstille, at lovforslaget får en hurtig behandling i udvalget, således at vi bliver i stand til at gennemføre det fra den dato, der er nævnt i lovforslaget.

Ib Thyregod: Det var ikke min mening, at jeg ville have taget ordet her i anden omgang, men de bemærkninger, som hr. Kai Moltke har gjort, tvinger mig næsten til ganske kort at redegøre for vores standpunkt til dette forslag endnu en gang.

Jeg vil først gerne takke boligministeren for hans udtalelser — i relation til det, jeg havde sagt vedrørende indkomstgrundlaget — om, at det sidste ord endnu ikke var sagt vedrørende dette spørgsmål, og at der jo dels gennem lovforslaget var indsat

kauteler, garantier, ved at kommunerne havde mulighed for at skønne, dels var der også andre muligheder for gennem EDB-teknikken at få et mere aktuelt indkomstgrundlag ind i billedet.

Hr. Kai Moltke gennemgik jo den udvalgsbetænkning, som trafikministeren, der dengang var boligordfører, og de øvrige boligudvalgsmedlemmer, derunder jeg, i sin tid havde udarbejdet til brug for boligudvalget, og redegjorde for de standpunkter, vi dengang gjorde gældende. Hvis hr. Kai Moltke har fulgt med i, hvad jeg gennemgik her vedrørende disse spørgsmål, vil han se, at jeg ret nøje fulgte den samme systematik i min fremstilling af disse spørgsmål, idet jeg redegjorde for, hvad vi dengang gik ind for, også efter udvalgsbetænkningen, og sagde, at disse spørgsmål ønskede vi at følge op, at vi mente, at udviklingen her havde givet os ret, at vi var i den situation, at der var et tidspres, men at vi på længere sigt ønskede at arbejde for disse synspunkter, at forslaget allerede var en vis imødekommelse af disse synspunkter derigennem, at skattefradraget faldt væk og man derigennem tilnærmede den skattepligtige indkomst til bruttoindkomsten, at man gennem kildeskatten nåede frem til den aktuelle indkomst, og at man også på andre områder nærmede sig det, som vi havde ønsket. Det var med disse bemærkninger, jeg kunne gå ind for de forslag, som foreligger her, men vores standpunkt vedrørende disse spørgsmål er i øvrigt uforandret.

Kai Moltke: Ja, boligministeren må undskyldte mig, men ifølge folketingets forretningsorden består første behandling af et forslag i, at man fremsætter principielle betragtninger, og jeg bøjer mig for sådanne regler og går ikke i konkrete enkeltheder, som hører hjemme under anden behandling. Når jeg efterlyser materialer, som burde være forelagt udvalget — og her har jeg ingen beskyldninger rettet mod den nuværende boligminister — så er det, fordi der opstår tomrum og gåder, fordi der f. eks. ligger et dokument i boligudvalgets fyldige arkiv fra Købstadforeningen, hvor man gjorde opmærksom på, at når man alligevel gennemgik selvangivelserne, så havde man dér bruttoindtægten, så havde man dér de forskellige fradrag, og det ville være et

[Kai Moltke.]

ringe administrativt besvær, hvis man med det samme gik over til en sådan ordning. Når sådanne forvandlinger finder sted fra de kommunale myndigheders side, ville det for dem, som i sin tid har taget sådanne henstillinger, sådanne forslag, alvorligt, være rart at kende årsgerne til, at man i de store kommuner nu tilsyneladende har skiftet standpunkt. Derfor efterlyste jeg det.

Til venstres ordfører, hr. Ib Thyregod, skal jeg nøjes med at gøre den enkelte bemærkning, at man erkender, at vi endnu befinder os på halvvejen, man arbejder sig langsomt frem imod visse mål og en vis målsætning med hensyn til beregningsgrundlaget for boligsikring, som man opstillede ved lovens sidste behandling her. Jeg forudser derfor, at denne lovgivning fortsat er under udviklingens lov, og at muligheden for at gå ud fra bruttoindtægten med visse standardfradrag vil være et af de punkter, hvor partiet venstre stadig væk prøver at præge en fremtidig udvikling.

For mig er det meget tilfredsstillende at få fastslået, at man her ikke, som man har gjort ved tidligere lejligheder, låser sig fast, men erkender, at vi her står over for en mangelfuld lovgivning, som sikkert meget snart vil komme til fornyet behandling i folketinget.

Hermed sluttede forhandlingen.

Lovforslagenes overgang til anden behandling
vedtoges uden afstemning.

Formanden: Efter de faldne udtalelser foreslår jeg, at lovforslagene henvises til boligudvalget. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

Forhandling om finansministerens redegørelse om kildeskattens ikrafttræden.

(Redegørelsen (nr. I) findes i tidenden sp. 517).

Grünbaum: Den redegørelse, som finansministeren afgav for det høje ting den 1. marts, var, synes jeg, sagligt svag, men til gengæld var den mere polemisk, end det er sædvanligt ved sådanne redegørelser fra en minister. Mange medlemmer af det høje ting har nok følt det som ikke helt værdigt med de meget stærke personlige udfald mod den tidligere finansminister. Det tager jeg dog ikke tungt på; mere afgørende end denne noget usædvanlige form for redegørelse er det jo, at det saglige indhold ikke var i orden.

Finansministeren har forsøgt at give folketinget og offentligheden det indtryk, at han og regeringen havde den bedste vilje til at føre kildeskatten ud i livet til den lovede dato, 1. januar 1969, men at dette simpelt hen ikke kunne lade sig gøre. Jeg tillader mig efter alt, hvad der nu er passeret, og efter nøje at have gennemgået ministerens redegørelse at sætte et stort spørgsmålstegn ved denne påståede gode vilje. Jeg ville meget gerne tro på denne gode vilje, og jeg kan også sige, at jeg gjorde det en tid; men efter finansministerens første erklæring til offentligheden, det var den 22. februar, var det i hvert fald for mig ganske klart, at der ikke hos ministeren havde været nogen virkelig vilje til at holde det af alle tre regeringspartier givne løfte om kildeskattens fra 1. januar 1969. Jeg tvivler ikke om, at man ønskede at gennemføre det, hvis man kunne, men man var altså ikke klar til at sætte den styrke ind på det, som skulle til i den givne situation, og dette indtryk forstærkes, synes jeg, kun yderligere gennem den redegørelse, vi fik den 1. marts, hvor det meste af, hvad finansministeren siger, jo i realiteten, i hvert fald efter min opfattelse, vender sig imod ham selv.

Lad mig først sige lidt om det notat, finansministeren fik den 2. februar ved sin tiltræden. I redegørelsen af 22. februar gøres dette notat til noget væsentligt, og ministeren lader offentligheden forstå, at dette notats indhold var kendt af hans forgænger; det blev bl. a. sagt på et pressemøde; det blev ministeren dog hurtigt klar over ikke var tilfældet. Men det besynderlige var jo modsætningen imellem anvendelsen af dette notat den 22. februar som forklaring på, at man allerede på tidspunktet før regerings-